

Nr 5-6 1979

Hur skall det gå med kyrkan?

FÖR MANGA av oss som nu är pensionärer blev Kyrkan vår ungdoms stora upptäckt. Det var på en tid då hon gällde för just ingenting, inte bara bland de bildade och inom arbetarrörelsen, utan också i fromma kretsar, där namnet Jesus alltjämt hade klang. Vi upptäckte att Gud i sin nåd hade bevarat den apostoliska kyrkan i vårt land. Här fanns arvet från hennes första sekler, Skriften och den apostoliska tron, en liturgi som firats redan i katakomberna, ett ämbete som gick tillbaka till apostlarna. Här fanns arvet från reformationen och från de stora kyrkväckelserna på 1800-talet med kunskapen om den rätta tron på Kristus och den rätta vägen till omvändelse.

De skatterna hämtades nu fram och sattes i omlopp. Det gick en våg av förnyelse genom kyrkan som märks ännu i dag i det år från år stigande antalet nattvardsgäster. För oss som var med när det började kommer Svenska Kyrkan alltid att förbli vår ungdoms älskade. Man kan fråga om Svenska Kyrkan någonsin varit så uppriktigt älskad och blivit så villigt tjänad av så många präster och lekmän som i detta sekel. Vi överväldigades av den glada upptäckten, att Gud i sin nåd hade bevarat åt oss sin apostoliska kyrka genom två tusen år i en obruten förbindelse tillbaka till apostlakretsen och Herren Kristus själv.

VISST HADE hon fel, den gamla kyrkan. Där fanns fel i läran, så som den i praktiken förkunnades från predikstolarna eller lärdes ut vid akademierna. På många håll var både kyrkogång och nattvardsbesök nära att dö ut. Dopet höll på att bli en rutinsak på BB. Men allt sådant stred mot Svenska Kyrkans egen ordning och lära. Kyrkans grund låg kvar, murarna stod ännu upprätt och över dem välvde sig bekännelsen som en ständig påminnelse om vad Kyrkan var förpliktad till.

Så kom förslaget om kvinnliga präster och därmed den stora krisen. Vi som ställde oss avvisande var nog ganska ensamma om att inse, hur allvarlig krisen måste bli. Vi varnade. Vi försökte visa, varför ett sådant steg måste öppna en klyfta inom kyrkan som vi aldrig haft något motstycke till. Man svarade oss: Men här har ju länge funnits skilda åsikter i både lära och liv, bland både präster och lekfolk, och ändå har vi kunnat hålla ihop det hela. Vi svarade: Visst, men hela tiden har vi haft både rätten och förpliktelsen att leva och lära som den apostoliska kyrkan lär. Men hur blir det om kyrkan förkastar en apostolisk ordning och inför något som många — just för sin trohets skull — måste se som en olydnad mot Gud? Då ställs vi inför problem som vi aldrig haft förut. Om somliga med kyrklig sanktion gör det som andra anser oförenligt med kristen tro och lydnad — vad sker då? Skapar man inte plågsamma problem, som vi kommer att få dras med så länge det finns människor som tror så som kyrkan trott i två tusen år?

VI VET HUR det gick. Kyrkomötet avvisade förslaget och sade, att kyrkan måste få tid att nå fram till större enighet och klarhet. Det beviljades inte. Med kortast möjliga varsel inkallades ett nytt kyrkomöte. Nu blev det majoritet för förslaget. Men kyrkomötet förstod allvaret i konsekvenserna och drog upp de riktlinjer efter vilka samexistensen mellan de oliktänkande skulle kunna ordnas i framtiden. Båda synsätten skulle ha hemortsrätt inom kyrkan, och motståndarna garanterades rätten att leva efter sin tro utan att tvingas till något som uppenbart stred mot deras övertygelse. Beslutet var på den punkten enhälligt. Det borde ha kunnat få kyrkohistorisk betydelse. Det innebar ju ett nytt sätt att komma till rätta med en allvarlig meningsskiljaktighet inom ett trossamfund, så att man inte skulle behöva uppleva den gamla tragedien att se kyrkan sprängas sönder. Och det visade sig att den väg som kyrkomötet stakat ut, faktiskt var gångbar. Vi som lever och arbetar inom kyrkan vet ju, att talet om söntring är grundlöst, om man menar att församlingslivet inte har kunnat fungera. Meningsskiljaktigheten har funnits där. Den har ofta känts svår och smärtsam. Men var och en har fått handla efter sin övertygelse. Konflikter har uppstått bara när man försökt tvinga någon att göra det man visste att de inte kunde göra. Då har det kunnat hända, att kyrkomusiker flyttat, att diakonissor, kyrkvårdar och medarbetare slutat, att präster sökt sig bort. I den mån det gett eko i pressen, är det vanligen de drabbade och de som väjde undan, som blivit kritiserade och framställt som förföljare, även där det var uppenbart att konflikten hade kunnat undgås om alla parter velat visa vanlig mänsklig hänsyn.

I DAG ÄR DEN stora frågan, om kyrkan skall få gå sin egen väg, den som den själv stakat ut. Det är falsk propaganda att den inte skulle vara framkomlig. Den sortens propaganda har vi sett skrämmande exempel på. Låt mig bara nämna ett. Rapport i TV 2 hade för snart två år sedan ett inslag från en prästvigning i ett sydsvenskt stift med ovanligt många kvinnliga ordinander. I samband därmed uppräknades en rad skamliga trakasserier som dessa kvin-nor skulle ha utsatts för. Biskopen gjorde en undersökning, konstaterade att alltsammans var grundlöst och begärde rättelse i TV. Det vägrades. Enda utvägen blev att stiftets pressombud fick skriva en insändare, som togs in i åtminstone ett par tidningar.

Det är beklämmande att konstatera att propaganda av det slaget uppenbarligen har påverkat den allmänna inställningen i den här frågan. I toleransens namn kräver man att kyrkans gamla tro inte längre skall tolereras inom kyrkan. Kanske hade man föreställt sig att den skulle självdö. När den inte gör det utan tvärtom visar sig livskraftig, också bland de unga, börjar man ropa på tvångsåtgärder.

RIKSDAGENS agerande i den här frågan har varit svårbegripligt. Först ingriper man mot den förmenta söndringen i kyrkan och säger att man i längden inte kan tolerera den. Men man vill ge kyrkan en chans att själv ordna upp saken. Så tillsätter ärkebiskopen lojalt ett samarbetsråd för att dra upp nya riktlinjer, så som riksdagen begärt. Och det visar sig att den "söndrade kyrkan" återigen kan enas och kommer med ett enhälligt förslag, som sedan också antas av kyrkomötet. Därmed borde saken vara klar. Men då inträffar det otroliga. När regeringen sonderar terrängen bland partierna, finner den att det inte tycks kunna gå att få riksdagen med på kyrkans linje. Politikerna vill ha en annan modell. Av allt att döma är den modellen den mera militanta, en modell som inte ger utrymme åt en övertygelse som riksdagen ogillar. Men det är en sak som framtiden får utvisa.

Vad vi redan nu kan konstatera är att "söndringen i kyrkan " inte består i att de två meningsriktningarna inte kan existera sida vid sida. Det har de nu gjort i tjugo år, och kyrkan har åter konstaterat att de kan göra det och lagt fram riktlinjer efter vilket det kan ske. Vad man kallar för "söndringen" är det faktum, att det finns en stor grupp övertygade kristna som för sin tros skull inte kan acceptera den nya ordningen som infördes 1958. Frågan är om man skall visa respekt för en sådan övertygelse eller inte. Kyrkan har gång på gång förklarat att den måste respekteras.

VAD SOM NU kommer att hända vet vi inte. Som bekant pågår det utredningar, som möjligen leder fram till en proposition och ett nytt riksdagsbeslut, som i sin tur måste underställas ett nytt kyrkomöte. Vad ett sådant beslut kan innebära är omöjligt att säga. Ett är säkert: Man kan inte ändra något väsentligt i kyrkomötets riktlinjer utan att neka oss hemortsrätt i kyrkan. De som först riskerar att bli utestängda är de som vill bli präster. 1958 fastslog ett enhälligt kyrkomöte att prästlöftena inte fick tolkas så att de inte kan avläggas av den som ställer sig avvisande till kvinnliga präster. Skulle man fastslå motsatsen, så blir det för det första en kris i prästrekryteringen, som kommer att bli allvarligare än all tidigare prästbrist. För den andra kommer vi att stå inför frågan vad som kommer att ske, om Gud ändå kallar unga män till sin tjänst, män som alltjämt har den apostoliska tron. Var och hur skall de verka? Vart skall de gå? Tvingar man inte fram något slag av en ny organisation? Är det inte det säkraste sättet att verkligen skapa söndring i kyrkan?

Det kan tänkas att man vill gå ännu ett steg längre. Man kan försöka göra det omöjligt att fortsätta för dem som redan är präster. I så fall kommer man säkert att göra det med erbjudande om omskolning eller förtidspension eller annan ekonomisk gottgörelse. Det finns ju trygghetslagar, och ekonomiska rättigheter är man nog med. Vad gör vi i en sådan situation? Och hur blir det med lekmännen? Redan nu är de nästan fullständigt borta ur bilden, alla de lekmän som är övertygade att kvinnliga präster är emot Guds vilja och som alltså inte går till deras gudstjänster. För många av dem blir det ett allt svårare problem vart de skall gå. I folkkyrkans väldiga medlemskader utgör de en försvinnande minoritet, men inte i den grupp som regelbundet och trofast kommer till gudstjänsten.

MEN, SOM SAGT, vi vet inte vad som kommer att ske. Frågan, hur det skall gå med kyrkan, står alltjämt öppen. Det hindrar inte att man kan planera inför olika eventualiteter. Och det tänks och samråds och planeras i dag inom de kretsar som ännu omfattar kyrkans gamla tro. Men så länge vi ingenting vet, kan ingen lägga fram några konkreta förslag. Det kan vara svårt för många ensamma kristna, som går och bär på sin oro. Man kan bara råda dem att vänta och se. Och att komma till möten och sammankomster, där det ges informationer och där man kan få vara med om att planera för framtiden.

Vi som vill hålla fast vid den apostoliska tron har ofta anledning att peka på de punkter där den tycks vara bortglömd i dag. Det gäller tron på en för alla tider giltig uppenbarelse, som är oss given i Guds ord. Det gäller tron på Kristi gudom, hans absolut unika ställning i historien. Det gäller synen

på hela världslöppet, där vi inte har löfte om några årmiljarder utan om Kristi snara återkomst.

Men det finns ännu en punkt, där vår tids kristendom inte liknar den apostoliska. Och där har vi all anledning att pröva oss själva. Det är i frågan om lidandet och förföljelsen för Kristi skull.

I NYA TESTAMENTET talas det åter och åter om det lidandet. Det räknas som en nästan självklar följd av att man tror. Jesus talar gång på gång om det som något man måste ta med i räkningen om man vill tjäna honom. Det är något man kan glädja sig över. Saliga är de som blir smädade och förföljda och beljugna för hans skull. Apostlarna räknade det faktiskt som en glädje "att de aktats värdiga att lida smälek för det namnets skull".

Också den delen av den apostoliska tron skall vi ta på allvar. Dagens läge innebär en utmaning till oss — inte minst bland ungdomen — att rikta kritik mot det kyrkliga etablissemang, mot den välförsörjda kommunalkyrkan som vilar trygg i statens armar, mot den halvstatliga prästrollen, av vilken man förväntar sig stämmingsfulla ceremonier utan några obehagliga påminnelser om bättring och räkenskap. Det är något annat man vill ha.

Och här kanske det kommer! Ett helt annat sätt att leva och tjäna i kyrkan. Ett sätt som är ojämförligt mycket mera bibliskt och urkristet. Det gäller alla dem som förbereder sig för en tjänst i kyrkan, som präster, diakoniarbetare, musiker eller något annat. Skall man våga? Utan några garantier för ett säkert levebröd? Med alla utsikter att bli motarbetad, förbigången och kanske ute-stängd? Inför de utsikterna kan man verkligen pröva, om det är Herren man vill tjäna. Här kastas alla ens motiv i smältdegeln — den degel, där aposteln säger att den äkta tron visar att den är av guld.

SAMMA FRÅGA möter den som redan står i tjänsten. Om det nu blir slut med den trygghet som ansetts nästan självklar i kyrkans tjänst? Om jag blir beljugen, förtvivlad, vanryktad? Orättvist förbigången? Om man gör sitt bästa för att mota bort mig från mitt arbete, mitt hem och min församling? Är jag beredd att ta det alltsammans på det vis som jag lärt av min Herre och hans apostlar? Utan bitterhet, som något jag vet att jag måste räkna med? Som ett tillfälle att utöva den ädla konst, som bara Jesus lär ut: att älska sina förföljare, välsigna dem som förbannar och be för dem som gör en orätt?

Detta är apostolisk tro och apostoliskt liv. Det är den tron som övervinner världen. Det var den som en gång förde evangeliet till seger i romarriket. Kanske är det den som till slut blir avgörande i dagens meningsskiljaktigheter inom kyrkan.

Bo Giertz